

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/16/2018
Identifikačné číslo spisu: 3816214199
Dátum vydania rozhodnutia: 21.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3816214199.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. S., nar. X. X. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, dieťa rodičov matky nebohej I. S., zomrelej X. X. XXXX, a otca Q. S., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v M., A., t. č. v F., v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou so sídlom v Ilave, Mierové nám. 93, o návrhu navrhovateľky O. N., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v M., A., na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 5P/61/2016, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. septembra 2017 sp. zn. 5CoP/52/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne rozhodol v záhlaví označeným rozsudkom o odvolaní otca maloletého dieťaťa tak, že rozsudok Okresného súdu Prievidza z 3. júla 2017 sp. zn. 5P/61/2016 v napadnutej časti vo výroku II., ktorým určil vyživovaciú povinnosť otca voči maloletej A. v sume 150 eur, potvrdil a vo výroku III., ktorým rozhodol o zameškanom výživnom, zrušil a vec vrátil v tejto časti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vo vzťahu k výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie uviedol, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti správne zohľadnil vek a odôvodnené potreby mal. dieťaťa, ako aj možnosti a schopnosti otca. Aj keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec dieťaťa je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody (priemerný príjem za obdobie mesiacov október 2015 až apríl 2017 predstavuje 17,86 eur mesačne), správne prihliadol na jeho schopnosti a možnosti v čase poslednej úpravy výživného. Z ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je podľa ustálenej judikatúry i nemožnosť vykonávať akékoľvek zamestnanie, resp. doterajšie zamestnanie z dôvodov na strane povinného, čím sa povinná osoba (v danej veci otec) pripraví o pravidelný príjem, z ktorého by mohla platiť súdom určené výživné. Následkom aplikácie

princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencialného príjmu povinného (otca), t. j. príjmu, ktorý by povinný dosahoval v prípade, že by riadne pracoval. Odvolací súd vychádzal z názoru, že pokiaľ sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený k trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu detí, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd majú základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovení o výživnom by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorých by sa rodič, ktorý sa dopúšťa úmyselných trestných činov, za ktoré mu boli uložené tresty odňatia slobody, mohol zbaviť týmto spôsobom vyživovacej povinnosti. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie správne na vec aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine a správne vychádzal pri určení vyživovacej povinnosti otca k maloletej z jeho predpokladaného príjmu, ktorý by mohol dosahovať v prípade, ak by riadne pracoval. Správne prihliadol k tomu, že v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti bolo v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu sumou 150 eur mesačne. Okrem toho k zmene pomerov došlo aj na strane maloletého dieťaťa, ktoré od septembra nastúpilo do 1. ročníka základnej školy, v súvislosti s čím jeho výdavky podstatne vzrástli. Súd prvej inštancie určil preto správne vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A. v sume 150 eur mesačne s účinnosťou od 22. 10. 2016, z ktorého dôvodu v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil. Čo sa týka rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej určil nedoplatok na zročnom výživnom, v tejto časti je rozhodnutie súdu prvej inštancie nesprávne, keďže pri vyčíslení nedoplatku nezohľadnil výživné, ktoré bolo otcovi za uvedené obdobie zrazené z príjmu vo výkone trestu odňatia slobody. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa určenia nedoplatku na zročnom výživnom zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie (§ 389 ods. 1 písm. b) a § 391 C. s. p.).

2. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie otec maloletého dieťaťa (ďalej aj „dovolateľ“). Uviedol, že sa nestotožňuje s právnym názorom konajúcich súdov, že vzhľadom na zmenu jeho pomerov (výkon trestu), nie je možné výživné na čas výkonu trestu znížiť. V tomto smere odkázal na znenie ustanovenia § 62 ods. 2 a ods. 3 Zákona o rodine. Pripomenul, že naposledy bolo výživné určené v rozvodovom konaní, v ktorom súd schválil rodičovskú dohodu a neskúmal jeho možnosti a schopnosti a majetkové pomery. V tomto konaní ide o nové určenie výživného na maloleté dieťa, v ktorom je súd povinný vychádzať zo skutkového a právneho stavu v čase rozhodovania. V tomto konaní preukázal, že od 7. 11. 2012 je vo výkone trestu, že jeho životná úroveň sa znížila, a že objektívne nie je schopný dosahovať príjem, z ktorého by hradil výživné v sume 150 eur. Určením výživného v tejto výške sa vopred kriminalizuje jeho osoba (dlh na výživnom neúmerne narastá) a bezprostredne po jeho prepustení na slobodu s najväčšou pravdepodobnosťou bude čeliť stíhaniu za zanedbanie vyživovacej povinnosti voči maloletej dcére. Navrhol preto vo výroku I. rozsudok krajského súdu zrušiť a zrušiť tiež rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. a III. a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. O. N., stará matka maloletej vo vyjadrení k dovolaniu otca uviedla, že konajúce súdy správne vo veci rozhodli, keď určili otcovi vyživovaciu povinnosť v sume 150 eur. Otec síce v dovolaní uvádza, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 C. s. p. pre nesprávne právne posúdenie veci, avšak neuvádza, v čom vidí jeho nesprávnosť. Navrhla preto dovolanie otca odmietnuť.

4. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa k dovolaniu otca uviedol, že výška výživného, súdom určená, je primeraná veku a odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa, a že zmena pomerov u otca vznikla výlučne jeho zavinením, čo nemôže ísť na ťarchu dieťaťa.

5. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom (zákonom č. 161/2015 Z. z. - ďalej len „C. m. p.“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“). Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Pretože Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak, dovolací súd preskúmal vec z hľadiska prípustnosti dovolania otca podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.), k tomu oprávneným subjektom zastúpeným advokátom v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania, sa zaoberal jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

7. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. V preskúmvanej veci je z obsahu dovolania otca zrejmé, že dovolanie odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom a že prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

9. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 C. s. p. platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (v žiadnom prípade sa nepripúšťa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

11. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

12. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní uviedol, že sa nestotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého vzhľadom na zmenu jeho pomerov (výkon trestu), nie je možné výživné na čas výkonu trestu znížiť, pričom odkázal na znenie ustanovenia § 62 ods. 2 a ods. 3 Zákona o rodine. Za právnú otázku zásadného významu pre rozhodnutie odvolacieho súdu považoval teda otázku vplyvu zmeny pomerov povinného rodiča vo forme výkonu trestu odňatia slobody na možnosť zníženia výživného na čas výkonu trestu. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (ani z rozsudku súdu prvej inštancie) ale nevyplyva, že by pre jeho rozhodnutie o výživnom bolo podstatné riešenie tejto právnej otázky, a že by sa jej riešením zaoberal. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že na daný prípad pri určení výživného z hľadiska schopností a možností otca treba použiť ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Vychádzal pritom z právneho názoru, že o prípad, kedy sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu ide aj vtedy, ak je povinný vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý si privodil spáchaním úmyselného trestného činu. Nosným (podstatným) dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorého záviselo určenie výšky výživného, bol záver o aplikácii § 75 ods. 1 Zákona o rodine na daný prípad. Dovolateľom formulovaná právna otázka nemá charakter takej právnej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody možno uzavrieť, že dovolanie otca smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

14. Najvyšší súd o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 C. m. p. v spojení s § 453 ods. 1 C. s. p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

15. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.